

такої особи суд може застосувати примусові заходи медичного характеру, що передбачені ст. 94 КК України.

Слід зазначити, що деякі норми кримінального права виконують регулятивне завдання. Це норми про необхідну оборону (ст. 36), про затримання особи, що вчинила злочин (ст. 38), про крайню необхідність (ст. 39) тощо [1]. У таких випадках, зокрема, за раптової екстремальної ситуації, коли органи правопорядку не мають можливості негайно захистити особу, суспільство чи державу від нападу злочинця, законодавець надає громадянину право заподіяння шкоди злочинцеві (нанесення йому тілесного, ушкодження, а за певних обставин – навіть позбавлення життя). У цьому разі з моменту реалізації громадянином права на необхідну оборону виникають кримінально-правові відносини між громадянином і злочинцем.

Покарання особи, яка вчинила злочин, хоча й становить основний зміст кримінальної відповідальності, проте поняття кримінальної відповідальності ширше за поняття покарання, оскільки, як це визначено кримінальним законом (ч. 1 ст. 2 КК України), підставою для кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину. Покарання – це реалізація обов'язку особи зазнати примусових заходів кримінально-правового характеру, тобто зазнати покарання.

Кримінальна відповідальність тісно пов'язана з такими принципами права, як гуманізм та індивідуалізація відповідальності. Ці та інші демократичні принципи втілено, зокрема, в нормах про звільнення від кримінальної відповідальності та звільнення від покарання.

Отже, можна сказати, що методи кримінального права чітко врегульовують суспільні відносини та правову відповідальність злочинців в цілому. Загальнообов'язковий характер норм права, зобов'язує до певних законних дій, які в разі порушення несуть за собою кримінальну відповідальність.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

УДК (343.9)

Ланцедова Ю. О., к.ю.н.,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

НОВІТНЯ ДОКТРИНА НАВЧАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ІНШИХ ЮРИДИЧНИХ НАУК АНТИКРИМІНАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ

Виходячи із розробленої Т. О. Коросташовою новітньої доктрини юридичної освіти та науки [1; 2], яка базується на чотирьох освітньо-кваліфікаційних рівнях (ОКР): 1. Базовому, в межах якого протягом 3-х років

стаціонарного вузівського навчання отримується кваліфікація «Бакалавр юриспруденції», яка надає право не займатися будь-яким напрямком юридичної діяльності, а обрати майбутню спеціальність «Правознавство» чи «Антиделіктолог» та їх спеціалізацію та субспеціалізацію для навчання за наступним ОКР. 2. Спеціалізований, коли протягом 2-х років такого ж навчання набувається вже відповідна кваліфікація, зокрема, «Спеціаліст-антиделіктолог суддя антикримінальної субспеціалізації», за якою випускник і має працювати. 3. Кваліфікований, якщо у юриста після 5 років практичної роботи з'являється бажання очолити відповідну юридичну установу чи здійснювати підготовки фахівців за своєю спеціальністю, спеціалізацією та спеціалізацією або займатися наукою за цим же напрямком, він протягом 2-х років отримує відповідну кваліфікацію, у даному випадку – «Магістр-антиделіктолог суддя антикримінальної субспеціалізації. 4. Науковий, коли за умови обґрунтування шляхів певного наукового відкриття або при самому відкритті, що захищається у спецраді при ВАК України (а не самих вузів чи АК МОН України, що напряду пов'язує цей процес із ліцензуванням та акредитацією вузів, їх «плановою підготовкою наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі» та ін.) і має тягнути присвоєння здобувачу об'єднаної науково-педагогічної кваліфікації «Доцент юриспруденції» і «Професор юриспруденції» відповідної спеціальності і спеціалізації, навчальне забезпечення криміналістики, антикримінальної галузі права, антикримінального судочинства та будь-якої іншої юридичної науки може бути представлене такими курсами: 1. Еталонним навчальним курсом (навчальним предметом). 2. Ретроспективним спецкурсом. 3. Базовим спецкурсом (для підготовки бакалаврів). 4. Системою спеціалізованих спецкурсів (для підготовки спеціалістів відповідної спеціальності, спеціалізації і субспеціалізації). 5. Системою магістерських спецкурсів (для підготовки магістрів відповідної спеціальності, спеціалізації і субспеціалізації).

Навчальний предмет і навчальна дисципліна чи навчальний курс на прикладі криміналістики та інших юридичних наук співвідносяться таким чином. Навчальним предметом певної юридичної науки варто іменувати таку сукупність навчального матеріалу, головною метою якого є вивчення положень даної юридичної науки та/або набуття на основі цих положень необхідних практичних навичок та/або впровадження цих же положень чи навичок у відповідну юридичну практику. Навчальний предмет будь-якої юридичної науки складається із еталонного навчального курсу і ретроспективного спеціального курсу. На основі еталонного навчального курсу певної науки формуються базовий спеціальний курс і система навчальних спеціалізованих і магістерських спеціальних курсів. Поняття навчального предмета та навчальної дисципліни не тотожні і перше з них являє собою сумативне поняття, що складається з ретроспективного спецкурсу та еталонного навчального курсу (базового спецкурсу, системи

навчальних спеціалізованих і магістерських спецкурсів), а поняття навчальної дисципліни є частковим позначення в контексті освітнього процесу кожного з названих спецкурсів.

Ретроспективний спеціальний курс використовується в освіті опосередковано – лише в контексті проведення наукових досліджень, коли основне призначення даного курсу полягає у вичерпній презентації положень певної юридичної науки, що дуже значимо і життєво необхідно для більш цілеспрямованого і недубльованого проведення власне наукових досліджень.

Еталонний навчальний курс (навчальний предмет) має містити всі новітні положення відповідної юридичної науки і стати основою для формування базового та системи інших спецкурсів. Є не навчальним курсом, а спеціальним курсом (спецкурсом) деталізація або особливий виклад цього навчального матеріалу в цілому чи його окремої частини (теми, інституту, розділу, частини, будь-якої іншої структурності) щодо певної спеціальності, спеціалізації або субспеціалізації студентів. Тому навчальним курсом чи навчальною дисципліною є лише еталонний навчальний курс, а всі інші сукупності навчального матеріалу з цієї науки є спеціальними курсами, коли еталонний навчальний курс набуває значення для з'ясування стану розвитку відповідної науки (що саме і на якому рівні на цей час досліджено) і для узгодження проведення наукових досліджень. Останні результати дисертаційних та інших фундаментальних досліджень не автоматично потрапляють у цей курс. Ретроспективний спецкурс містить застарілі і витіснені новітніми положеннями розробки певної юридичної науки, для того щоб зрозуміти хронологію і сутність дослідження тих чи інших положень даної науки, а також щоб більш цілеспрямовано проводити наукові дослідження. Спеціальних курсів має бути стільки, скільки існує груп досить близьких спеціалізацій та субспеціалізацій спеціалістів-юристів і магістрів-юристів у межах розроблених відповідною комісією МОН України та погоджених у ході наукових дискусій стандартів вузівської юридичної спеціальності, спеціалізації та субспеціалізації.

Література

1. Ланцедова Ю. А. Новая доктрина юридического образования и науки / Ю. А. Ланцедова // Блог экспертов (blog-experts.com). Информационно-аналитический сайт / 798 слов [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://blog-experts.com/category/новости/doktriny/> Блог экспертов <Доктрины>

2. Ланцедова Ю. А. Новая доктрина учебного обеспечения образовательно-квалификационных уровней / Ю. А. Ланцедова// Блог экспертов (blog-experts.com). Информационно-аналитический сайт /1051 слово [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://blog-experts.com/category/новости/doktriny/> Блог экспертов <Доктрины>